

Märdukuu
16. päiv
2010

Nummör
22 (218)

Leht mass erälde ostõn
5 kruuni (0,32 €)

UMƏ LEHT

VANA VÖROMAA RAHVA UMAN KEELN LEHT

**Kõivupuu Marju võrdlõs
Võromaa ja pääliina ello**

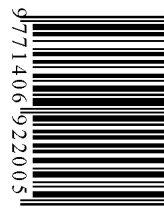
Kae lk 2

**Jahimehe: ilvesse söövä
perämädse kitsõ är!**

Kae lk 3

**Ruitlanõ
sahkõrdas kalaga**

Kae lk 4

Toronto võrulaisi perändüs Võrol

HARJU ÜLLE
ylle@umaleht.ee

Võromaa muusõum sai kokko Toronto võrulaisi arhiivi: perämädse kingiti muusõumilõ Krabi kandist peri viilimehe Tuvikese Augusti Võromaa-teemalinõ arhiiv.

Toronto võrulaisi kuundisõ suurõ puust kroonigaraamad ja pääarhiivi toimõnd kuundisõ perämäne juht Vesi Salme joba inne muusõummi. Kaonu Tuvikese Augusti ja timä naasõ aša saatsõ perrä näile lähkü inemine Rimmelkoorõ Tiia.

«Kõgõ huvitavamba omma Tuvikese Augusti kogost kats märki: timä ja kaasa Salme Võro ütisgümnaasiumi lõpumärgi aastist 1935 ja 1938,» kõnõl Võromaa muusõumi päävarahoitja Ruusmaa Arthur. «Viil om Tondi sõakooli lõpumärk ja katõkrooninõ münt aastast 1930.»

Neo asakõsõ võtsõ August Võromaal ütten ja naa olli timäga kuun kõik pikä pagulasõ-aasta nikani ku kuul-

misõni 2002. aastagal.

«Neo lõpumärgi omma joba tuun mõttõn ainulidsõ, et säandsit inne muusõumin es olõ, koolilõpumärke om meil ülepää veidü,» selef Ruusmaa Arthur. «Ku olli rassõ ao, olõs võinu inemise neo rahas tetä, a nimä hoitsõva kildakõsõ kodomaast kõik seo ao alalõ.» Tuu pääle märken ja edimädse Eesti vabariigi katõkroonist münti käen võörüten kriip päävarahoitja hinge tuu tiidmine, kuis mi umma rahha pia häõtama naatas.

**Aoluulinõ
paprókogo**

Paprómatõrjaali om Toronto võrulaisi kuundis kořanu aastast 1968: aolehear-tikli, kokkotulõmiisi müürülehe, ülesastmiisi kava. Om kirätük-ke võrokõisi kokkotulõmiisist Seedrioron, maakundliidsist killamängest ja ka ESTO-päivist, kon võrokõsõ püüdsevä uma jäle maaha jättä.

Toronto võrulaisi kuundisõ peräduu-
puust kaasiga kroonigaraamat.

Esierälidsembä omma käega kirja pantu perrähõkamisõ kaonuilõ võrokõisilõ ja Võro gümnaasiumi vilistläisi kokkosaamisilõ saadõdu kirä: vanakõsõ esi es jõvva inämb tulla. Eräle käsikirjaline raamat om tettü Schwarzenbecki pago-

laisilaagrist Saksamaal, kon võrokõsõ aasta aigu elli, kuuli peivä ja eski umma raadiot teivä. Tuvikese August olf laagri spordiasakunna juhataja.

«Toronto võrokõisi üttekõütjäs märgis olf Munamäe torn,» kõnõl Ruusmaa Arthur. «Kõigi ettevõtmiisi kuulutuisi pääl om iks tuu torn pääl. Paar pilti om tuust, ku võrokõsõ tähistäse kodomaalt ärmineki aastapäivä ja tuu avvus om tettü papistvincerist peräduu-
Munamäe torn ja mägi esi kah.»

Viil kõütse Toronto võrokõisi ütte muidoki võro kiil. Võroke-litsit ütlemiisi, laulõ ja salmõ lõvvüs kuundisõ paprókogon hulga. «Võro keelest peeti väega luku ja eski tettü märkuisi, ku kiäki halva võro kiilt pruukõsõ,» selef Ruusmaa Arthur. «Kuundisõ tulõmisõ puhul olfgi päält liikmõmassu tõnõ nõudminõ, et inemine mõistassi kõrralikku võro kiilt.»

Kuundist vidänü Tuvikese August, hõigunimega Joss olf kõva viulimängjä. Muusõumilõ saadõti ka timä puust kujo.

Toronto võrulaisi kuundisõ perämäne juht Vesi Salme ütelf kuvvõ aasta iist kodomail käven Umalõ Lehele, et sääl alosf 150 inemise ümbre, perämäidsil aastil olf näid perrä 50 ümbre.

Toronto võrulaisi kuundis lõpõf kroonikapidämise ja suurõmba kuunkäümise är viie aastaga iist, ku vanas jäänü iistvõtja tuud inämb tetä es jõvva. Näide perrätulõja mõista-i eski eesti kiilt, kõnõlõmada võro keelest. «A tuu om huvitav, et võrolaisi seldsi alosf 12, a lõpõf 13 inemist,» imehf Ruus-

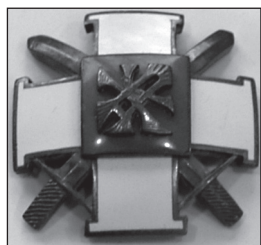
HARJU ÜLLE PILD

Võromaa muusõumi päävarahoitja Ruusmaa Arthur näütäs muusõumilõ kingitüt Jossi (Tuvikese Augusti) puukujjo, mille Võromaa sõbra kõvast viulimängjäst teivä.

maa Arthur võrokõisi kimmüst umma asja aia.

Toronto võrokõisi koko saa mi rahvas nätä tulõva-aasta, ku

Võromaa muusõum pand vällä näütuse tuust kraamist, miä om 2010. aastagal muusõummi jõudnu.

Kalli asakõsõ, miä Tuvikese Augustil ja timä naasõl Salmel kaotõdut kodomaad meelen hoitsõva (kuralt): Tondi sõakooli lõpumärk, Augusti ja Salme Võro ütisgümnaasiumi lõpumärk ja Eesti Vabariigi katõkrooninõ aastast 1930.

Uma Mekk meelüt' maitstva ja ostma

HARJU ÜLLE

Edimädse Uma Meki suur-laada pääl umma ja hääd kraami mõõnõ võrokõsõ saiva tuust kipõstõ vallalõ.

«Huvi om suur: inemise otsva vahelust,» selef Rõugõ kandi Alt-Lauri talo pernaanõ Keskkülä Kaja, kiä om 3-4 aastat müümises esierälidse purgisuustõ tennü.

Häste ostõtas Kaja tikõrpera-basiiliku suusti, miä kõlbas süvvä makaroonõ ja lihaga. Rahvalõ miildüse ka ua tomaidhämätüse seen ja vahtõnõ rohilinõ pestosuust (sääl seen om päämidselt sparglikapstas, maiguhaino ja veiniätiket man). «Panõt leevä pääle, suidsulihha

kah pääle ja õkvallt tunnõt, kuis sulas suun!» kitf Kaja.

Osola naasõ Leiusõ Tea suidsutõt kodojaneseliha sai otsa joba edimädse paari laadatumniga. «Jõululiha telmine om päävõkõrran!» hinnaõ Tea äri hääs ja kõnõl, et päält tuu om tä härgütänü hulga inemiisi esi süümises jänessit kasvatama: «Taa om hää väikene suutäis, ei piä tervet tsika tapma!»

Villändi võrokõnõ Vaaksi Kalju mõi kurõmarju tsukru seen. Äri lätõ timälgi häste, õnnõ kurõmarju olõv timahava veidü olnu: «Minceväästa sai 800 liitrit, timahava õnnõ 80,» kaivaõ miis.

Vahtõlinõ kandi Kutsa külä miis Sika Reeno es jõvva nii kipõlt kūrvidsämõosipurkõ

leti pääle nõsta, ku nuu säält är haarõti. «Inemise saava mõttit, kuis kūrvisät või sisse tetä,» kõnõl Reeno, kiä esi sai oppust Internetist. Nuurmiis külbe kūrvidsä timahava maaha elon edimäst kõrda, a et äri lätõ uutmalda häste, sis lubasi tä sammu tsihti jakada. Reeno kūrvidsämõosi hinnati ütõ Uma

Iloomäe talo sai ütõ katõst Uma Meki pääpreemiäst külh hapnidõ kapstidõ iist, a esierälidse olli ka näide kardoka-kündle.

Meki pääpreemiä väärdilidses, tõsõ pääpreemiä saiva Navi külä Iloomäe talo hapnõ kapsta.

Miimüjjä Hirvõ Kalju reklaamsõ umma kaupa sildiga: «Taa mesi om peri tuust aost, ku Tannil Hirv pidäsi mehchit ja esi olf Lipharti mõisan mõtsa-

vaht!» «Noo taa silt veidükese essütäs, mesi olõ-i tuust aost peri, a mehchit om mu esäko-toh Lepäsaarõ ja Otsa vaihõl peetü külh joba 18. aastagasaa keskpaigast!» kõnõl miis. Kalju mi ehtsüst om eski sõrmussõ ja vitsaga kimmäs tettü.

HARJU ÜLLE PILD

Umakeelitside siltega hääd kraami ostma kutsnu Mehkamäa küdsäjä saiva tuu iist Uma Pido eräpreemiä.

Hirvõ Kalju mesi om eski vitsa- ja pendlimiichi ehtsüsproovi vasta pidänü.

Umma kraami tulõ oppi müümä

Edimäne Uma Meki suurlaat üllät tuuga, ku kipõlt uma ja hää söögikraami müüjä tuust vallalõ saiva. Hind es olõ külh «säästuka» uma, a hää kraami iist ommaki inemise nõun inämb masma. A nigu müüjide jutust vällä tull, sis poodin sama kaup nii häste ei lää. Poodin om kõik nii kirriv, inemiisil kipõ ja uma kraam jääs üles löüdmäldä. Ja pallodõl vähämbil tegijil om rassõ umma kraami puuti müüki saia.

Avita võissi tuu, ku Uma Meki kaubamärk võtt hulga väiksit tegijit uma hõlma ala. Kaubõldas suurõn poodin hindäle nukkk ja pandas suur Uma Meki silt üles. Et uma kraam om hää, tuud olõ-i vaia inämb kittä, no tulõ märki nutiga turundusõ pääle.

HARJU ÜLLE, päätoimõndaja

UMALEHT

Telmisenummõr 00917

Ilmus egä katõ nädäli takast tõsõpäävä

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee

Päätoimõndaja: Ülle Harju 78 222 21, 56 606 494
info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org laivi77@hotmail.ee

Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster 56 213 177
mariko.faster@gmail.com

Välläandja: Võro Selts VKKF

Trükjä: AS Võro Täht

Lehe välläandmist tugõva:

Riiklinõ Vana Võromaa kultuuriprogramm ja

Uma Leht Internetin: www.umaleht.ee

Paprolehe-kujolist Umma Lehte saa lukõ ka Internetist www.netiajakiri.ee päält!

Avitasõ umavalitsusõ tugi, pallõ tutvit ja tegemise kodokandih Kuis nuuri kodo tagasi saia

Mul ei olõ külh õkvalt säänest pilti vai tabõlit iih, ku pallõ nuuri taht päält ammõdi selges opmist umma kodokanti tagasi tulla. A käve paar nädälit tagasi Põlva ütisgümnaasiumih 9. klassilõ «Tagasi kuuli!» tunni andmah. Küsse nuuri käest, et kes taht är minnä ja kes taht jäiä? Olf noid, kes tahtvagi är minnä, et Põlvah olõ-i midägi tetä. A uskmalda pallõ ütli, et nimä tahtnu külh jäiä.

Sääne tahtminõ tulõ seestpuult: inemisel om huvi tah maakotusõh midägi är tetä. A noorõ läävä kavvõmbahe, Tartohe ja Talnahe edesi opma. Et nä säält tagasi tulõssi, piät näil olõma sääne asi, mis näid siin hoit.

Pere muidoki om, a võissi olla ka määnegi mitteammõtlik tüü: toimõndaminõ seltsih vai organisatsioonih. Ma esi lätsi 2008. aastagal ülikuuli opma, a pidi iks kõikaig Põlvah käümä: toimõndi Põlvamaa nuurikogoh. Sääl omma kuuh targa, hää ja huvitõdu noorõ, kes tahtva midägi är tetä.

Nii olfgi mul siin pere ja tuu

mitteammõtlik tüü. Saa es tuu iist rahha, a sai sändse emotsionaalsõ pai. Niimuudu tulõgi inemisel tunnõ, et kodokandil om tedä vaia.

Arva, et nuur tulõ kimmämbähe tagasi, ku tä om köüdet uma valla vai liinaga, kost tä peri om. Umavalitsus pakk noorõlõ midägi tegemise vällä, nuur esi om teküs ja nii tä uma kodokandi külge kinni jääski. Tuuga piät kõik aig tüüd tegemä. Kimmähe inne, ku noorõ omma kotost är lännü. Selle et ku nä ommaki joba lännü, sis om näid joba väcga rassõ tagasi tuvva.

Tulõ nuurilõ näüdädä, mändse võimalusõ omma kodokandih. Ja küssü nuuri hindä käest, midä nimä esi arvasõ, midä näide kodokandih är tetä saa. Ma või avita projektõ kirota, tiia, koh miä om ja tiia inemiisi, kiä tiidvä inemiisi... Niimuudu saava ammõtligu nuuri avita.

TOBRELU TSU TALIS,
Põlva maavalitsusõ nuuritüü juht

A nuur piässi tegemä tuud, midä tä esi tetä taht. Inemist ei saa panda tegemä tuud, midä tä tetä ei taha ja tuu olõ-i õigõ kah. Ku nuur taht muidoki kõrraga suurt maia chitä, kohe kõik saanu kokko kävvü ja rõõmsa olla, sis muidoki, edimädsõ laksuga tuud tetä ei saa. A saa anda väiku tarõkõsõ ja sis edesi märki.

Tuust om pallõ api, ku umavalitsõja näütäse vällä, et nä tahtva nuuri inemiisi umma kodokanti tagasi saia. Tuus ei piä kimmähe rahha vällä käümä.

Väiku asaga saa suuri asju muuta: näütäses ku noorõ ütles, et nä tahtva jalgpalli mängi, a näil olõ-i värehtit, sis vallaammõtlik – mille ei vallaanõmb esi? – lätt ja lüü poissõga puust jalgpallivärehti kokko. Ja nuurilõ hindäle või julgõhe paku tegemiisi, mille iist saa-i palka, a saa emotsionaalsõ pai, minkast ma inne kõnõli.

Muidoki piät ka nuur esi

tegemä pallõ tuu hääs, et täl tulõviguh umah kodokotussõh tüüd ja tegemiisi olõssi. Üts, mis edesi avitas, om lagia tutvudõ võrk. Tuuperäst soovitagi nuuril kimmähe kohegi organisatsioonin minnä.

Ma esi opi ülikoolih sotsiaal-tüüd ja psühholoogia, tuuperäst mul tulõ joba koskilt seest tunnõ, et inemiisiga piät läbi käümä ja näidega kuuh midägi ette võtma. A hää om läbi kävvü iks ummi inemiisiga. Mul om iks sõpru Põlva kandih, kes kõnõlõsõ võro kiilt, näidega om iks hää juttu aia. Ka hulka ammõtlikkõ mõistva võro kiilt kõnõlda. Paar lausõtki vaihta – iks om hää tunnõ! Tuu om umakandi, vana Võromaa kandi tunnõ.

Mul olõssi hää miil, ku noorõ kirotanu Põlvamaa nuuriportaalika võrokeclitsit kirotuusi. Olõ-i tähtsä, kas kirotaja eläs Põlva vai Võro maakunnah. Niisama omma Võro maakunna noorõ oodõdu Põlvamaa nuurikonvõrentsile 24. märdiku pääväl: säält saa vahtsit tarkuusi ja ummi tutvudõ tsõõri laembas.

Kõivupuu Marju: võrukõsõ keelepruuk om vänge, a täpne!

Harglõ kihlkunnast peri rahva-perimüse uurja Kõivupuu Marju (50) om kümme perämäst aastakka kõnõlnu Talna tudõngiilõ ka lõunaeestläisi kombist (innekõkkõ puhtõkombist) ja hingeelost. Teno Marjulõ tiid laemb tsõõr inemiisi, miä omma ristipuu ja mille neo mi rahva jaos tähtsä omma. Et Marju mõist kõva helüga kõnõlda tuust, midä hoitma vai päätmä piässi, avitas tuu mi edevanõmbidõ vaimuvarra parõmbidõ alalõ hoita.

Kümme aastakka Talnan. Midä tuu üte võrokõsõ jaos tähendäs?

Harinõmist. Noidõ inemiisi üleslõüdmist, kellele saat otsa kaia ja küssü, et kostkandist sa Võrumaalt peri olõt? Kõnõldas, et Võrumaa om küländ kinniline ja sinnä sisseelämises lätt küländ hulga aigu, sis tuusama asi käü ka suurõ liina kotsilõ.

Talinan olõmisõ mõttõ ütõl kõgõ täpsembält vällä poig Kaarli: saat tegeldä kõgõga, ilma et tuu väcga silmä putus. Tuu om suurõ liina hää puul.

A om ka tõnõ puul?

Jah, mu jaos om tuu tempo. Suurõn liinan om väcga pallu infomürrä. Tuu uputas su är ja tege närvilidses. Tegeligult sul olõ-i vaia kõkkõ teedä, midä sullõ torust sisse topitas!

Liinainemise omma infomürräst nii är väsinü, et uulidsa pääl nii väcga iks tõsõlõ otsa ei kac. A nii ei taipu tutvalõ inemisele tõnõkõrd teregi üteldä!

Sullõ miildüs hindä kotsilõ üteldä akadeemiline aborigeen? Midä tuu tähendäs?

Et olõ 50 aastat vana joba, suurõmba ao umast elust liinan elänü, a koskil all om kiht väcga lihtsit praktiilidsi asju. Ma ei lää luudusõn paanikahe ja arva, et panõ õks koorõlahutaja kah kokku, ku tuus veidü aiga antas!

HARJU ÜLLE PILT

Kõivupuu Marju tund keelepruugi ja õkvaütlemise perrä võrokõsõ är ka päälinan.

Kost täpsele peri olõt?

Saru Mäc-Põrust, Mõnistõ kandist. Tuu om küländki vana kotus Võrumaal – koskil 1380. aastal om tuud kotust joba nimmat. Sääl omma savidsõ mäekundi, ku näide pääl latsõn saisõ, sis olf kavvõlõ nätä, opati Munamäele kaema.

Muaigsõ latsõ kasvi kolmõ põlvõ riigilõ perrä: vanavanõmba saiva latsiga kotun toimõnda. Parhilla ei saia vanavanõmbidõga inämb niipallu kokku. Vanavanõmbidõ tiidmiste ei paistu kah inämb nii mõovõimsa.

A ma olõ omma väiksembät poiskõist opanu tiidligult väidsega kardulit kuurma ja tõisi sändsit asju, midä maapoiskõnõ tekki ja midä ma esi latsõn tei.

Ku sakõst kodomailõ trehvät?

Koskil vasta süküst käü kimmähe: sis olf vanõmbil tuu ärkoliminõ ja mul hindäl Võrumaalt ärtulõk, sääne aig, ku

hingeline aastatsõõr saa täüs. Sõs istu ja kac veidükese ümbretsõõri, mõtlõ tuu pääle, kuis aasta joosul elu om lännü.

Uma surnuaid om mul õks Harglõn. Olõ pruuvnu õks sääl kävvü ja latsilõ näüdädä, kon kiäki om.

Kotun om maja vundament alalõ ja latsilõ näütsi kotust, kon valgõ roosi, mis konagi maja takan kasvi, olli mammatarõn ja kõõgin otsapite. Uibu naksi võssu ajama ja seo süküis olf edimäne kõrd üle hulga ao, ku sai umast latsõpõlvõkodu uibust ubinit võtta. Kas tuu om õkvalt märk, a sääne umma-muudu tunnõ tull hinge...

Miä om su jaos tähtsä Võromaa puhtõkombin?

Sugu- vai kogukundlikkus. Ütlemine, et pulma võit minemäädä jättä, a puhtilõ piät. Noidõ kombidõ kaudu andas esihindä olõmisõlõ ja tegemiisile

kah mõtõ. Et proovit elun viil midägi tetä, päält tollõ prügü, mis sust maaha jääs!

Ristipuu om üts sääne märk, et üte väiku asä abiga saat asju laembalt võtta. Sääl om suurõmb mõtlõminõ takan, tuu vana paiklinõ kommõ and inemiisile midägi manu. Taad om põlvõst põlvõ edesi antu. Sändse omma viil regilaul, nalajuttõ kõnõlõminõ ja mõnõ käsitüümõistmiste, midä ei olõ kunstligult ellu herätet.

Olõt uurnu umast kodokandist peri imetõhtrit vanna ja nuurt Surri. Mille poolõst nimä esieräldise olli?

No ütlemi, et hää küläpsühholoogi. Elu om näüdänü, et õnnõ luudustiidõsligust arvosaamisõst jääs inemisel veitüs. Parhilladsõ ao arstitiidüs om ka jõudnu tiidmiseni, et pallu asä omma inemisel katõ kõrva vaihõl kinni. Ku

hää inemisetundja julgus sullõ üteldä su kotsilõ tuud, midä sa esi mõtlõdagi ei julgu, om asal tõnõkõrd lihtsä seletüs.

A kimmähe näil sändsele ravitsõmisõlõ andi olf. Tiidsevä, midä üte vai tõsõ hädä puhul tetä. Kac, kuis üts õdõ tege sullõ süsti nii häste, et sa piaaigu ei tunnõki, a tõnõ punnitas elu iist, a iks om tunnõ: olõ no hää inemine, jätä no perrä!

A hinnäst tohtõrdat rahva-peräsele vai ostat paratsetamooli ja fastum-geeli?

Nii ja naa. Ku olõt õks väcga väsinü ja pää haltas, sis tii hindäle lämmä tii ja tõnõkõrd sortsä sinnä kangõmbat kraami sisse ja püvvä paar tunni maada. Ma olõ saialillilalvi usku: tuud piät egäle poolõ pääle määrmä! A tõnõkõrd tulõ kullõlda, midä koolitõt tohtri ütles.

Mändse vanarahva tarkusõ avitasõ elon toimõ tulla?

Noid om hulga. Maainemise muudu ütlemise omma vängemban sõnastusõn, a näil om hulga elutarkust seen. Nigu, et «poolõ persega tüüd ei tetä!» vai «põheme olõt, perse ala pandas!»

Vana ao inemiisi keelepruukminõ om olnu väcga pallu täpsemb. Mi pruugimi sõnnu, a ei mõtlõ, et midä nuu sõna tähendäse. Sõna tulõva suunukast vällä, a neo omma alla käänü nigu kraadihariduski!

Miä om sinno üllätänü, midä noorõ inämb elost tiia-i?

Kõnõli tudõngilõ taluinemise süüke aastatsõõrist. Olf juttu, et talvõl piimä es olõ saia. Küsitü, et a mille? Jõudsõmi jutuga sinnä vällä, et seoilma inemine ei mõtlõ luudusõ aastatsõõri pääle, midä om nätä kasvai tuust, kuna midä süvväs.

Tuu ei olõ vastus küsimüsele, a tuu kiäki mullõ lehekuun krüsanteeme kink, sõs mul nakkas halv! Neo omma sügüselilli! Sõõgi ja lilli ei anna inämb

edesi lauskraati, kon elämi.

Poliitikus ei taha saia?

Mul om hirmsa suuvärk, ma ei saa! (Muhelõs) Mu kadunu mamma õks ütõl, ma olõ latsilõ tuud ka ütelnü: ma saa arru, et sa puult suud ei jõvva kinni hoita, a proovi veeränd! A mul om tuugagi vaihõl rassõ! Ütle tegel vällä, midä asat arva.

Eks tuu om maalt peri. Mammast om kõnõldu, et ku tedä tulti kolhoosi meelütämä, sõs parteisekretäär olf saisanu, mamma, sääne väikene naistõrahvas, olf kofanu karduliid pangi. Parteisekretäär olf püürdnü tedä ja sis jalaga toginu: «Kac, Liine, siin om viil üts kardul!» Mamma olf sõs ütelnü: «Jah, ma näe, võta üles ja panõ korvi!» Ma olõ säänesama!

Ilda aigu tetti uurminõ, et kas vana Eestimaa ja Liivimaa kultuurivaihõ parhilla viil alalõ omma. Ku ma seoniaoni ütli õnnõ tundõ perrä, et omma külh, sõs tull vällä, et tõtõstõ omma: Lõuna-Eesti kogukund om sääne, et ku sa satat maaha, sõs tä lask sul uma nõnakõsõ verites lüvvä, a tulõ ja avitas ja pühk sul tuu nõnakõsõ puhtas. Põhacestlane ei tii toda.

Kas kunagi kodo Võromaalõ tagasi tulõt?

Är konagi ütelnü, et ei konagi! Ma olõ elun tennü küländ hulga huvitavit käänakit. Ma ei välistä tuud, selle et taad liinatempot om mu jaos veidükese pallu. Tuu tahtminõ käü kõrrast tihkõmbalt pääle.

Mu vanõmba poiskõsõ esä imäpuulsõ juurõ ja mu imäpuulsõ sugulasõ omma säält Sarunukast peri, poig om umal kombõl tollõ kandi perrätulõja.

Tüütärõ ja väikumba poisi kooliharidus omma mul parhilla kats vaia ma seen, mis minnu Talinan kinni hoitva.

Küsse HARJU ÜLLE

Aholämmi

Koolilatsi 23. võrokiilne jutukogo

Koolilatsi võrokeltside kirätoie võistlusõ «Mino Võromaa» 23. kogomigu päälkiri om «Kukõrkuuti vikakaar». Raamatut näütätäs 25. märdikuu pääväl kell 15 Võro instituudin.

Seokõrdsõ «Mino Võromaa» võistlusõ võidujutu kiroti Rebäse Mathias (Põlva ÜG 3. klass), Mällo Allar (Orava PK 5. klass), Sulaoja Stella (Mikidämäe PK 9. klass) ja keskkoolijaost Liini Hedy (Põlva ÜG 11. klass).

Raamatuhe om kofat võistlusõ parõmba luu, toimõndaja om Laube Kadri, pildi tshkendi Navitrolla ja Hanslepä Pia.

Raamatun om nii väälkujonu teemadõl kirotoõduid juttõ (vana-ima-vanaesä mälehtüse umast latsõiäst), a ka peris vahtsit ja esieräliidsi asjo. Näütüses luulõtuusi, midä kutsutas limerikes ja kon seen piät olõma inemise- vai kotussõnimi. Võro Kreutzwaldi kooli tütrik Lahe Laura kirof sändse limeriku:

*Contra tsuklõs Tamulan,
Värnik ujos Vagulan.
Mano astus Alar Sikk,
kes om kasvult peris pikk.
Vesine om Võro liin.*

UL

Jahimehe: ilvessekatastroof!

HARJU ÜLLE
ylle@umaleht.ee

«Ku nii edesi lätt, sis unõhtami tan Võromaal är, määne kits väällä näge!» hoiatasõ nii Võro ku ka Põlva maakunna jahiseldsi esimiis: Euroliidu kaitsõalonõ ilves om mõnõl puul kitsõ pia är häötänü, a jahimihil võeti ilveselaskmisõ lupõ hoobis veidembäs.

Joulukuust lätt vallaõ ilvessejahi huuuag, laskmisõ-lupõ om Võro maakunna jahimihile ant 12, nii Põlva ku Valga umilõ 10.

«Ilvessit om hulga, mi maakunna pääl 75–100, a riigiesä võtsõva näide laskmisõ piimormi veidembäs,» kõnõl Võromaa jahimihil seldsi juht Kivistiku Mati. Mineväästa saiva Võro jahimehe laskõ 15, Põlva ja Valga uma 12 ilvest.

Et ilvessit om ülecarvo pallo saanu, tuud näütäs jahimihile tuu, et muido inemispelgäjä elläi tulõ küllä vaihõlõ patsiirmä. «Esi näi uman koton Vahtsõn-Saaluusõn, kuis ilves kutsikaga jalõ!» ütõl Kivistiku Mati. Põlva jahiseldsi juht Veetsmanni Aare ütõl mano, et timä kodokülän Rasinal aiva pini mineväästa üte ilvesse puu otsa ja üts miis löüdsõ

vanast laudast ilvessepesä kolmõ pojaga.

Kõgõ hullõmb ollõv ilvesse-trandal Erästvere jahtkunna. Jahtkunna päälk Rammuli Tiit hinnaš, et tsipa alla ütsä tuhandõ hektäri jahimaa pääl jalotas kuus-säidse ilvest, a paras olu kats-kolm. No kolm om joba õnnõ Hurmioron: nättü om imäilvest katõ pojaga.

«A kitsi jäi päält mineväst talvõ perrä õnnõ kolmandik!» ollõ jahimihis murrõn. «200st kitsõst om perrä nii 70, paras olu 130. Mineväne talv tekk kah näile muidoki liiga, a ilves võtt tollõgi är, mis perrä om jäänü.»

«Ja ku mul käve mõnõ aasta iist egä süküs 6–8 kitsõ uibuaida, sõs timahava es tulõ ütõegi!» ütõl Kivistiku Mati. Et kitsi om veidü, tuud näütäs ka tuu, et näid auto ala piaaigu inämb ei jääki: jahimihile andas joba inämb teedä auto ala jäänüist tsikost. Ka noorõ kuusõistutusõ omma kõik putmalda: kitsõ käve varramba näil kallal.

Mitmõ Põlva ja Võro maakunna jahtkunna olõ-i ihnanu perämädsel aol inämb kitsi laskõ. Kitsi võtt kõvastõ veidembäs mineväne külm talv, a uma süü om iks ilvesel kah.

Ilves süü aastaga 50 kitsõ

Üts ilves või aastaga nahka panda päält 50 kitsõ. «Ilves om söõgi-raiskaja: murd üte kitsõ maaha, süü osa är ja ku saa vahtsõ munda, jätt edimädsõ sinnapaika,» seletõ Kivistiku Mati.

HARJU ÜLLE PIIT

Veetsmanni Aare umalastu ilvesse topissõga Rasina luudustarõn.

«Mi kandin ei mõista inämb, kelle pääl pahanda: om nii sutt, ilvest ku karro – kolm nädälät tagasi tull viis karro ütstõsõ perrä ütest põdra-ajust (*mastist e ümbrõpiirdmisega põdrajahist* – UL) väällä!» kõnõl Veetsmanni Aare. «Paar päivä läts müüdä, ku ütõl jahimehel ollõ üüse lipi-aida lahku ja üte mesipaku kah ümbre käändnü, a miis sai jaolõ, sis lasiva jalga!»

Ja soekafa omma kah sääil

Mooste takan peris suurõ. «Peris mitmõ soc jälõ sai värski lumõga är loetus üte tsõõri pääl!» seletõ jahimihis. «Ilvessejälgi viil es näe, ilvesse viil väega ei liigu, a odami peris suurõ lumõ är, sis om nätä, pallo näid liigus!»

Ilvessejaht om jahimihile rassõmb ku soejaht: Kivistiku Mati ütõl, et ku iks hääd pinni ja lumõ olõ-i, sis om tedä pia võimalda kätte saia. Veetsmanni Aare seletõ, et nimä ei olõki

kunagi eräle ilvessejahti pidänü, omma iks tsiajahi aigu ilvesse kah maaha võtnu.

Ilvesse-laskmisõ lupõ jahimehe kuigi ette är jagama ei nakka, kiä kipõmb om, tuu saa. Rammuli Tiit ütõl, et Erästvere jahtkunna jahimehe püüdvä paar tükkü kätte saia nigu mineväästagi.

Ammõnigu: jahimehe essüse!

Ilvesse laskmisõ lupõ jaga mi kandi jahimihile Keskkunnaammõdi Põlva-Valga-Võro osakund. Osakunna jahindusõ asatundja Tanniku Marko tiid jahimihil paha-miilt, a saa-i midägi tetä: lupõ arv pandas paika iks Keskkunnaministeriümi suurkiskjõd tüürühmän.

Üts tuu rühmä päämine asatundja, Keskkunnateabe keskusõ ulukiseire osakunna juht Männili Peep hinnaš, et jahimehe häädädsõ ilma põhjusõlda: ilvessit olõ-i mano tulnu, näid ollõv sama pallo ku mineväästagi. Nii ütõle seircandmõ. Mille mi jahimihile veidemb lupõ anti, tuu ollõ är otsustõt üle-Eestildse tarvidusõ perrä.

A ku pallo kitsi om mi mõtsu sisse perrä jäänü, tuud naatas kokko lugõma vahtsõ aasta algusõn, ku jahimihil käest kofatas kokko mõtskit-sõ kaemisõ kaardi. Kas ministeeriüm päält tuud midägi ümbre märk, om sis nätä.

Vahtsõt savvusanna-teedüst

HARJU ÜLLE
ylle@umaleht.ee

«Nooril olõ-i aigu sannah kävvü, pangalain om säläh, tuuperäst tetti soomõ keresisse, a õigõ olõssi võtta sannahkäämise jaos aigu ja istu sannatrepi pääl nikani ku päiv är mõtsa taadõ lätt!» – nii ollõ üts vanamiis kõnõlnu Reimanni Nelele, kiä ai seo süküs juttu 15 savvusanna umaniguga.

Savvusanna kotsilõ korssi suvõl teedüst ka Tarto ülikooli tudõngi. Iks tuuperäst, et Võromaa savvusann kunagi UNESCO ilmaprändi nimekirja saasi.

Midä vana Võromaa savvusanna kotsilõ teedä saadi, tuust kõnõldi minevä riidi, 12. märdikuu pääväl Väimälän peetül edimädsel sannakonvõrendsil.

Vahtsõt teedüst ollõ hulga: näütüses käve Reimanni Nele kaeman kattõ vahtsõt koobasanna. Üte ragosi Suvähavva luudustalo pererahvas liivahauda kolmõ pääväga, tõsõ jaos kullu Kanepi Kaagri külä Hino talo rahval terve suvi. A mõlõmba omma rahul, et taa kõgõ vanaperätsembä savvusanna hindäle saiva.

«Mõtli, et scoilma-ao imä ei julgu väega tsillokõisi latsi savvusanna viiä, a ei, käävä mõnõkuudsõ latsõga ja ei pelgä midägi!» kõnõlõ Reimanni Nele.

Tõsõlt puult tullõ inemiisiga kõnõlõmisõst väällä päämidse hirmu, miä penembäl liinarahval savvusanna kotsilõ omma.

«Pelgäse savvu, arvasõ, et

sannah tulõ kävvü savvu seeh, et tulõ hinnäst mõskõ põrmandu ja savvu vaihõpääil,» seletõ Nele. «Mõnõ pelgäse külmä põrmandu ja pallo omma kimmä, et savvusannah saa hirsaha mustas.» Nii seletõ üts vanaherrä, määne piät liinanuuri meelest sann olõma: suur tünn om tulõ pääl, istva sääil seen ja serbäse olut.

A muidoki om meil Võromaal alalõ tuhandõ savvusanna ümbre ja inämbüs näide umanigõst mõist umast savvusannast väega luku pitä.

Sannankäämise sõnnu teedäs kah viil veidükese, a noid ei taheta inämb kõvva üteldä, üteldäs hindäctte vai mõttõn.

Reimanni Nele ütõl, et sai esi-

erälist teedüst tuu kotsilõ, kuis sanna om viil päält mõskmisõ pruugit. No muidoki suidsutõdas sääil lihha, a sannan om peetü ka eläjit, näütüses lambit ja ütte sanna mahutõdi esiki lehm ütõs talvõs är.

Savvusanna-teedüst naatas pandma vahtsõ kodolehe pääl, tuud nakkasõ luuma Võromaa kutsõhariduskeskusõ noorõ. Täambä (16.11) tetti vallaõ Eesti vaimlidsõ perändi kodo-leht, kon om savvusanna kotsilõ kah eräle nukk.

Savvusanna ilmaperändi nimekirja viimist vidä iist peris lagia huvilidsi tsõõr, kinkalõ mi uma savvusann kõrda lätt. Ka vahtsõ huvilidsõ saava ettevõtmisõ man abis olla.

REIMANNI NELE PIIT

Kõgõ vanaperätsemb kooba-savvusann Suvähavval.

Swedbank

Pangabuss

Kõik uma rahaaša saati kõrda aia pangabussin!

Misso > Mõnistõ > Ruusmäe > Orava

tsihti pite sõit buss üle nädäli neläpäivilde (25.11, 9.12)

Misso poodi man kell 9.30–10.30

Mõnistõ Sõprusõ poodi man kell 12.00–13.00

Ruusmäe vallavalitsusõ man kell 14.30–15.30

Orava sotsiaalmanija man kell 16.45–17.45

Veriora > Antsla

tsihti pite sõit buss üle nädäli neläpäivilde (18.11, 2.12, 16.12, 30.12)

Veriora vallamaja parklan kell 9.30–10.30

Antsla vallavalitsusõ man kell 12.00–15.00

Mooste Nurga poodi man tege pangabuss piätüse üle nädäli tõsõpäivilde kell 17.15–18.15 (16.11, 30.11, 14.12, 28.12)

Tilsi järve poodi man parklan tege pangabuss piätüse üle nädäli kolmapäivilde kell 13–14 (17.11, 1.12, 15.12, 29.12)

Bussin saati nõvvo pangateenüside kotsilõ, telli ja kätte pangakaardi, massuautomaadi abiga uma konto pääl rahha panda ja väällä võtta, arvudi abiga massõ massa, lepingit tetä.

Pangabussi sõiduplaani saa kaia ka Internetist www.swedbank.ee päält. Teedüst saa küssü tel 6 310 310

Vaimõga hädäh

HIRVÕ DAGMAR

Tuu oll 1942. a sügüse inne jõulu märdikuuh. Lummõ es olõ vihma sattõ ja eläjä olli kõigil laudah.

Sakslasõ olli Eestih ja peivä Vinne- maaga sõta. Aig olõ es sõaigu väega kittä, mõnõl puul oll inemiisil rassõ kah elo. Mi imäl ellil sõsar mehega Talfnah, toolõ sai tihtsäle pakkõ saadõtus. Aimi piimä naabritaloh koorõlahutajast läbi ja teimi koorõ võius. Poodist saimi paki jaos vincerist kasti osta, sis es olõ muud ku ruttu pakkõ tegemä imäga. Pakk tull tetä väega tihtsä.

Pannimi võidu ja suidsu- lihha, nii et karp täus sai kõvastõ. Naglotimi kinni, nõõriga kah viil ja aadrõs pääle. Imä oll jo hummogust pääle väega närvih. Vihma- sado es lää üle, pakk tahtsõ postkontorihhe viiä.

Imä kammand minno, et ruttu tetä, muido jää pümme pääle. Võti raha kah paki jaos ja minemä. Alõvihe jo uma viis kilomiitret maad, rühkse ruttu, ku postkontorihhe sai, nakaš jo pümme kiskma.

Sääll oll peris hulga inemiisi, egäl uma ašaajamisõ. Ma olli kah joba leti iih. Üts miis tull ussõst sisse, ütelf «Post tull!» Sidetütäjä es lupa inne üttele asja ette võtta, ku posti är jaga. Saistsi kõrvalõ ja ütli sidetütäjäle «Sis olõ ma edimäne». «Jah,» ütelf tuu vasta.

KOHA PRIIDU TSEHKENDÜS

Mul es olõ sääll aolehti ja kirjuga tegemist, nu tullil meil Asundusõ poodi mano. Üts nuurmiis tull mu mano juttu ajama ja küsse, kuis ma kodo lää. «Jalaga lää.» Nuurmiis paksõ viil hinnast kodo saatma, et timä om rattaga. Ma es võta timä pakmist vasta, et pümme- mega ei näe jo katõkõisi sõita, kõik oll jo mõtsatii.

Post sai jaetus ja kõrd oll mu käh. Paki andminõ lätš ruttu ja sai ka kodo minemä. Ku postkontorist vällä astõ, sai nigu pümmehe kotti. Surma- aia veerest lätški tii sceni ku suurõtiini. Vihma tull iks peris kõrraligult ja kottpümme, jalgu- ga tundsõ õnnõ tiikutust.

Surmaaiaviirset tiid sai umbõs puul külh tultus, ku äkki näi surmaaias kattõ koko hõfo- mah, ütš valgõmb, tõnõ tsipa tummõmb, mugu lehvüdi siibu ja tull mu tsihih.

Oi heldekene! Süä sattõ

vist maaha, ma es saa inämb paigast edesi. Saistsi suurõ pedäjä taadõ ja naksi vahtma, kohe nimä püürdvä. Tsiht oll õkva mu pääle, ku ruttu nä hõfosõ õhuh, nuu ei olõ muud ku vaimu. Olliki pia surmaiaa veerch.

Ma saisi iks jämme pedäjä takah, kai, kas nimä iks mu mano tulõva. Tsiht oll sirgõ, aiambul oll sääll samah ja roh- kõmb mu silmä es näe.

Pitsidi silmä kinni ja näo vas- ta puud ja naksi uutma, kuna no minno krapatas. Es tulõ inämb miilde mi esä palvõtki lukõ.

Äkki ütš ütelf: «Liina, kas sa pia saat?» «Jah, ma olõ valmis!» sis naati surmaiaah laulma: «Peotäis maa mulda, viimseks kattedeks saan. Kui ma elust väsiind, haua põhja läen.»

Sis tundsõ hindäl kah nigu clovaim tull sisse ja vaimõ hirm oll nigu pühit. Julgsi hinnast jo sirota ja kulssi lau-

lu, mida surmaiaah laul- ti. Vaimõ hirmu es tunnõ inämb, naksi õkva kodo poolõ juuskma.

Es olõ kuigi pikält, ku olli kodo värte iih. Ku ussõst sisse lätš, sis nakaš vaht- sõnõ elo. Tädi oll kah sinnä tulnu ja uutõ minno kodo. Tädi nakaš õkva küsüma, mis mukka juhtu, et pidi olõma nigu koolnu näost. Esä käsõ anda kuiva rõiva sälgä ja ütelf: «Laskõ täl kah veidikese lõõtsuta.»

Lopudi veidikese hirmu maaha ja panni kõik kuiva rõiva, sis tundsõ, et olõ kotoh. Vahepääl imä oll tädiga söõgi lavva pääle säädnü, istõmi terve pere ja tädi kõik süümä. Noorõmb sõsar tahtsõ midägi küssü, a esä es lasõ, käsõ süvvä.

Olõ pümme ja valgõh käünü surmaiaah, ei olõ hir- mu olnu, et vaimõ pelädä.

Kalamõsu vai rahamõsu?

Nätäl tagasi käve Kase- pääl kalamiihi ja kesk- kunnaministeeriümi vaihõlidsõl kokkosaa- misõl, kon kõnõldi tuust, ku pallo kalla tulõva aasta vällä võis- si püüdä. Tiidlane oll kah paiga pääle tuudu. Timäl oll hää miil tee- dä anda, et ahunakvuut nõsõs arvada 1500 ton- ni pääle ja sudakit om kah nii pallo, et kalamiihi jaos põra kõgõ väärtüsigumbat kalla või rohkõmb vällä kisku.

RUITLASÕ OLAVI, ausa kalamiihi

Tiidlane näudäs saina pääl kalapilt, määndse nägevä vällä harvusõ peipsi siig ja räabüs. Tinti näudäti kah. Kalakõsõ, midä innembi kõik kotussõ paksult täüs olliva ja mink per- rä hää ahunaparvõ oll üles lõudä, omma ahuna ja koha no suurõmbalt jaolt nahka pand- nu. Keväjä oll tä tiidlase jutu perrä häste kudõnõda saanu, a sügüses oll kõik põlvkund jälki nahka pantu.

Mi küssemi viil seos aastas püüvõrkõga järve pääle minekis lupa. Ja saimi kah! Püüvõrk om nii esieriline püüdmise abimii, et timäga muial ku Lämmä- järve pääl suurt midägi tetä ei olõki. Püüvõrgu jaos om tähtsä vii juuskminõ, mis Pihkva ja Peipsi järve vaihõl kitsan Lämmänjärven om ja kõrraliidsi püüvõrguga püüdmise kotussit om Lämmänjärven kah õnnõ kats tükku, ütelf ütš kuunõlõkilõ tulnu targõmb miis.

Tuu pääle vaiõf tiidlane vas- ta, et nuid kotussit om tegeligult kolm. Tuu kolmas kalapüüd- miskotus om kõgõ huvitavamb, selle et om perve pääl. Võrku ei lasta vettegi, a ku perän püüdmisteedüst kaema naa-

da, või juhtuda, et tuu «kolmas» kotus om viil kae et kõgõ rohkõmbki kalla andnu.

Toda ma tiia, et rahha «mõstas», a toda, et kalla niisama «mõs- tas», sai ma viil Kase- pääl teedä. Ku kala om vällä püüvet, tulõ tä kokkoostjalõ viiä. Ku Peipsi ahunakvuut om täüs, saa timmä näütüses Pärno vai Võrtsjärve ahuna päähä maaha müvvä, selle et ega kala pääle kirotõ ei olõ, kon timä kodo om. Kokkoostja tüütäse olõnõmada tuust, kas kvuut om täüs vai tühi, lätläse käävä bussitüisi kaupa, püüdvä kalla, mõövä tansaman maaha ja sõit- va tühä käe ja täüs karmaniga kodo poolõ.

Tiidlane küsse üte halusa küsümise: mille ti, Lämmä- järve mehe, ummi aoluulidsi püüdmisõiguisi välläpuulõ maaha müüti? Et ku ti nii edesi lasõ, ei olõ ütelf pääväl lihtsäle minkagi püüdä ja sõs avida- i inämb ikmine, et mi olõmi rannarahvas ja põlisrahvas.

Püüvõrgulupõ om kah kats tükku välläpuulõ müüdü. No ku järv vällälastas, või olla, et mõni võrk nakkas umbõlõ häste püüdmä. Mitte mõnõ Lüübnitsä vai Võõpso mehe uma, a mõnõ tõsõ uma, kiä võrku vette ei lasõki. Selle et kala mõist esi kokkoostja mano kõndi.

Tulõ huuaõ lõpp är uuta ja sõs tahasi keskunnaministeeriü- mi käest statistiganumbrit nätä. Ja ku saa nafakit numbrit nätä, sõs... Tuu ilma võrgulda püüd- mine om nii imeline asi, et sääne «meistri» ja «Eestimaa ime» tulõ egäl juhul rahvalõ näütämises vällä panda.

Tossu Tilda pajatusõ

Ku söögikraam oll talongõ pääl

Mu hää tutva Marta elli noorõn iän Talfnah. Aig oll pääle sõa vaenõ, suurõmb osa söögikraami oll poodin talongõ pääl.

Ütskõrd oll Marta Laia uulid- sa nuka pääl poodin. Sääll oll ka vanamiis, kes tahtsõ ummi

talongõga kanamunnõ osta. A muna olli otsan, perrä jäänü oll õnnõ munapulbri.

«Kassa, löõge selle mehe munad pulbriks!» hõigaš müüjänoorik leti takast kassa- pidäjäle.

Rahvas poodin naas lõbu- salõ naardma. A vanamiis oll säändse näoga, nigu olõs tapalavalõ saadõt.

Latsilõ

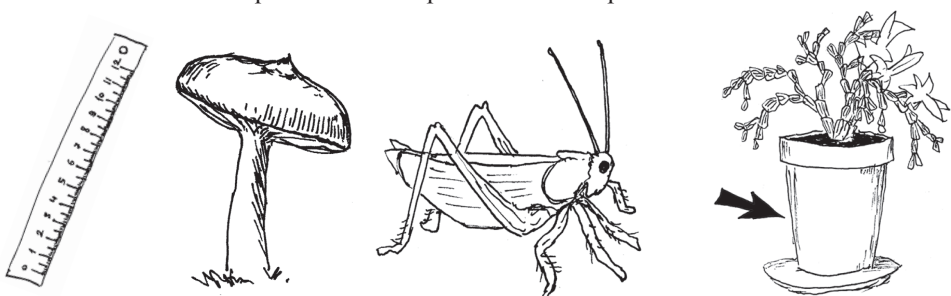
Vastussit oodõtas: Uma Leht, Tartu 48, 65609 Võro liin vai info@umaleht.ee.

Vastussõ man olku kirän nimi, vannus, aadrõs ja televoninumõ. Vastajidõ vaihõl loositas vällä võrokeelitsit latsi- raamatit vai kasette ja Uma Lehe klepse.

Mineväkõrdsõ mõistatusõ vastus om maavagõl.

Avvohinna saa Luisu Kätilin (10) Haani-Ruusmäc koolist.

Täheq pildi all ommaq segi lännü. Panõq nuuq õigõhe kokko. Pildi perrä saat arvo, määne sõna piät kokko tulõma. Oodamiq vastussit ildampa 25. märdikuu pääväs!

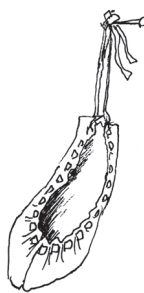

PIJUTULK

NISI

NAIKIHISTAR

POLLILITT

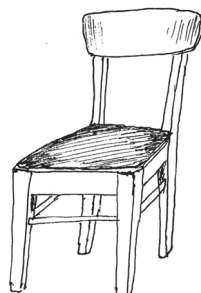
UTSUG

LÕETSOV

OSSATÕQ

LUUT

Joost SAARÕ EVAR

Võrokeelitsit Jussi-multikit näet: www.lastekas.ee → Jussi multikad → multikaq võro keelen!

Kuuluda

Kuulutusõ saatkõ info@umaleht.ee vai kõlistagõ tel 78 22221

Huuldaja võtt hindä mano vanainemise, kedä om vaia passi. Tel 5364 1761.

Hää Mariko perrega!

Olõmi mõttin tiika, ku saadati siistilmast är esä ja vanaesä

FASTRÕ HANNO

Võro seldsi ja Võro instituudi rahvas

Telli Uma Leht Võro- maalt peri sõbralõ, tutvälõ vai sugulasõlõ!

6 kuud – 60 kr, 12 kuud – 120 kr
Telli saa tel 78 22 221 vai info@umaleht.ee

Võrumaa Naiste Ühendus
kuts sinno foorumilõ
"Julgus muutuda ja muuta"

Otsimi ja lõvvämi võimaluisi, kuis naasõ saava ütiskunda rikkambas tetä, hinnast luvva ja tõisi avita.

23. märdikuul 2010 Võrol Kandlõ kultuurimaja väikun saalin Foorumit viä Valneri Sulev

Foorumi kava:
9.45-10.00 Kõõsäärõ Kersti, Võro liinapää aastil 2007-2009
10.00-10.20 Vallategemine
Alostusõsona Kõivu Andres, Võro maavanõmb
Musta Tüü, Võrumaa Naiste Ühendus

10.20-11.00 Naanõ ja miis poliitikan ja ammõdiredeli pääl Hänni Lita, e-Rügi Akadeemia e-Demokraatia programmi juht

Mu poliitigutü võidu ja kirve otsa juuskmisõ
11.00-11.20 Kõõsäärõ Kersti, Võro liinapää aastil 2007-2009
11.20-11.40 Viitkini Anneli, Võro liinapää aastil 2009-2010

11.40-12.15 Märjütelemine: määnest väärtüst luu juht-naanõ?
12.15-13.00 Lõunavaheaig

13.00-13.30 Kõnõlõmi "elevandist tarõn" - kododsõ tapõlusõ
Räime Tõnis, Võro politseijaoskund

13.30-14.00 Kododsõ tapõlusõ ja perekunnasäädis
Uiga Li, ahukaadikontor Valgeõluga

14.00-14.15 Märjütelemine: kuis kodõtsit tapõluisi är hoita?

Julgus muuta ello
14.15-14.35 Latsi hoitmisõst Lasva vallan
Tamra Ave, MTÜ Pikakannu Kooli Areng

14.35-14.55 Aasta opja Jõgeva Anu, Naiskõdokaitõsõ

14.55-15.15 Foorumi lõpõtaminõ ja tennämine

Teedüs ja kirjapandminõ kooni 22.11
kyltipuirsild@gmail.com / 5660 0689
www.vorumaa-naiste-uhendus.ee